

TÜRÜK
Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2016 Yıl:4, Sayı:7
Sayfa:258-279

ISSN: 2147-8872

REMZİ OĞUZ ARIK'IN SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE*

Mine Belen**

Özet

“Söz varlığı en kısa tanımıyla kültürün aynasıdır. Bir toplumun yaşayışına, yaşayış şekline, hayata bakış tarzına, maddi ve manevi değerlerine, inançlarına kısacası kültürüne ilişkin ilk bilgileri söz varlığından elde edebiliriz. Söz varlığı toplumun konuştuğu dilin sözcüklerini, deyimlerini, hazır söz kalıplarını, atasözlerini kapsar. Bir dilin söz varlığı aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, dünya görüşünün bir kesitidir.”¹ Her birey, çevresini, çevresindeki olayları, gerçekleri kendince algılamakta ve anadilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta; kısaca dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir. Toplumun önemli bir ferdi olan yazar ve şairler de içinde buldukları çevreyi, olayları kendi üslubuyla, kendine özgü sözcük kullanımıyla yansıtır. Bu düşünceden hareketle bu makalede Remzi Oğuz Arık'ın hayata bakış tarzının ve kültürünün eserlerindeki yansıması anlatılmaya çalışılacaktır. Remzi Oğuz Arık'ın Coğrafyadan Vatana, Türk Sanatı, İdeal ve İdeoloji, Türk Gençliğine, Türk İnkılabı ve Milliyetçiliğimiz, Meseleler adlı eserlerindeki kelimelerin çeşitli kavramlara göre tasnifi yapılarak eserlerdeki söz varlığının genel bir görüntüsüne ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, Remzi Oğuz Arık, kavram, dil, sözcük

ABOUT REMZİ OĞUZ ARIK'S VOCABULARY

ABSTRACT

“The presence of the short description of the culture milieu. Living of a society, life form, your outlook on life style, material and spritual values, beliefs in short, the culture of the existence of the first information we can get there. The words of the language spoken by the

¹ Doğan Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, TDK Yayınları, Ankara, 1997.

*Bu makale "Remzi Oğuz Arık'ın Eserlerinin Söz Varlığı ve Kelime Grupları" adlı yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

**Öğretmen, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, mine.belen@gmail.com

existence of society, statements, the sepattern sare ready, include sproverbs. The presence of such a language, but also the world of concepts that speak the language of society, a cross-sectional view of theworld. "Every individual around the surrounding events, totell the truth and perceive with his own concept formed in the mother tongue; briefly world sees from the window of their language. An importantin dividual author sand poets in the environment they are in the society, high lights his own style, reflecting the use of specific words. Starting from this idea to the reflection on thi sarticle Remzi Oguz Arık' sout look on life style and culture of the Works will be explained. Remzi Oğuz Arık "Coğrafyadan Vatana, Türk Sanatı, İdeal ve İdeoloji, Türk Gençliğine, Türk İnkılâbı ve Milliyetçiliğimiz, Meseleler" tried to obtain a general picture of the vocabulary in the Works performed classification based on various concepts of words in the works called.

KeyWords : Vocabulary, Remzi Oğuz Arık, concept, language, word

GİRİŞ

Remzi Oğuz Arık 1899 yılında Adana'nın Kozan ilçesine bağlı Kabaktepe Köyü'nde doğdu. Babası Sandık Emni Mehmet Ferit Bey'dir. Kozan da başladığı eğitimine Selanik'te bulunan ablasının yanında devam etti. Yedigâr-ı Terakki Rüştiyesi'ni bitirdi, daha sonra Ticaret Lisesi'ne kaydoldu. Balkan Harbi ve işgalden sonra İşkodra'dan ayrıldı. Orta eğitimini Selanik, İşkodra ve İstanbul'da tamandı.

Bir ara İzmir Sultanisi'nde öğrenim gören Arık, daha sonra İstanbul Muallim Mektebini bitirdi. Kısa bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe Bölümü'ndeki eğitimini üstün başarı ile tamandı. Yüksek tahsiline devam ederken İstanbul'da Galatasaray'ın ilk kısmında öğretmenlik, müdür yardımcılığı ve müdürlük yaptı.

1926'da devlet sınavını başarı ile geçen Remzi Oğuz Arık uzmanlaşmak üzere Avrupa'ya gönderilen ilk öğrenci grubu içinde yer aldı. 1926-1930 yılları arasında Paris, Sorbon Üniversitesi'nde "Sanat Tarihi", Louvre Arkeoloji Enstitüsü'nde "Arkeoloji" ve yaşayan Doğu Dilleri Okulunda Arapça eğitimi gördü ve 1931 yılında yurda döndü.

Remzi Oğuz Arık Avrupa'da geçen zamanlarında Türkiye'nin yararına bir şeyler yapabilmek için adeta çırpındı. Çünkü o Mümtaz Turhan'ın tabiriyle o "marazi derecede vatanperver" bir insandı.

Remzi Oğuz Arık 1931 yılında ilk Türk arkeoloğu olarak yurda döndü. Maarif Vekâleti Arkeoloji Mütahassis yardımcılığı ile göreve başlayan Arık; Yalova, Alacahöyük, Niğde Göllüdağ, Alişar, Karaoğlan gibi pek çok kazıda görev aldı.

Gazi Eğitim Enstitüsüne Sanat Tarihi hocası oldu. Türk Tarih Kurumu üyeliğine seçildi.1936'da Oslo Milletlerarası Arkeoloji Kongresi'nde Türkiye'yi temsil etti. 1937'de Fin ve Alman Arkeoloji Cemiyetlerinin üyeliğine seçildi. 1938'de Kahire'deki milletlerarası toplantıya bir tebliğle gitti, o yıl Cemiyet-i Akvam'a Türkiye temsilcisi sıfatıyla katıldı, Kopenhag Kongresinde de Türkiye'yi temsil etti.

Arık, Ankara Üniversitesi'nde Ön Asya Arkeolojisi olarak gelişen ve devam eden bölümün yanında, Klasik Arkeoloji'nin de kurulmasını sağladı.1941 yılında Ankara Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Müdürlüğü yapan Arık, aynı yıl Hatay Müzesi'ni kurdu.1943'te Ankara Arkeoloji ve Etnografya Müzesi müdürlüğüne tayin edildi.1949 yılında yeniden Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde göreve başladı.

Remzi Oğuz Arık, Türkiye'nin demokratik düzene geçici sırasında siyasete atıldı. 1950'de Seyhan milletvekili olarak TBMM'de göreve seçilen Arık, 1952 yılında kurduğu Köylü Partisi lideri sıfatı ile 1954'de seçim mücadelesine girdi. Bir seçim gezisi için bindiği uçağın kaza yapması ile 3 Nisan 1954'de vefat etti.

ESERLERİNİN SÖZ VARLIĞI

Remzi Oğuz Arık'ın hayattayken yayımlanan 21 eseri vardır. Bu eserlerin çoğu sanat tarihi ve arkeoloji ile ilgilidir. Arık'ın ölümünden sonra konuşmalarının derlendiği başka eserler de oluşturulmuştur. Buna rağmen Remzi Oğuz Arık adını yeni nesil arasında hatırlayanlar maalesef çok azdır.

Şair ve yazarların duygu ve düşünce dünyalarında ifade etmede kullandıkları kelime sayısı, kelimelerin sıklık dereceleri, kelime gruplarının dağılımlarının bilinmesi dil incelemeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Bir şair veya yazarın eserlerinde kullandığı kelimeler çok farklı açılardan tasnife tabi tutulup değerlendirilebilir. Bu çalışmada Remzi Oğuz Arık'ın altı eserinin dizininden hareketle önce genel bir kelime tablosu çıkarmaya daha sonra da en sık kullanılan ilk 100 fiil ve ismin dökümünü yaparak değerlendirme yapmaya çalışacağız.

Biz burada Remzi Oğuz Arık'ın bazısı çeşitli konuşmalarından derlenen Coğrafyadan Vatana, Türk Sanatı, Meseleler, İdeal ve İdeoloji, Türk İnkılâbı ve Milliyetçiliğimiz ve Türk Gençliğineadlı eserlerinin kelime kadrosu üzerinde durduk. Bu eserlerden hazırlamış olduğumuz dizinde 120555 kelimedenden tekrarlar çıkınca madde başı olarak 10686 kelimeye ulaştık.Remzi Oğuz Arık'ın yazılarında ve konuşmalarında kullandığı kelimelerin dağılımı şu şekildedir:

1. İSİMLER

1.1. Yer-Yön Bildiren Kelimeler (856, % 8.97)

Acemistan	Ağlasun	barınak	Commagene	Doğu
Actium	Ağrı Dağı	Basra	çadır	Türkistan
ada	ahır	başşehir	Çaldıran	Edirne
Adana	Bâbil	bataklık	Çanakkale	Edremit
Adramittium	Bağdat	batı	Çatladıkapı	Eğir
Aeialaesnte	bahçe	Bozöyük	Çekermiş	Endülüs
Afganistan	Bala	Cebel-i	Çubuklu	Erciyes
Afrika	Balkan	Târik	Danimarka	Eski İlyon
Afyon	banyo	Cenevre	Dicle	Eyüp
Agrippa	bar	cenupbatı	Diyarbakır	Fenike
ağıl	baraka	Cizre		fırın

Filistin	Hollanda	Kopenhag	Nil	tamirhâne
Firikya	Horasan	kordon	Ninova	Taşkent
Galata	Isparta	körfez	Nusaybin	Tebrîz
Ganeş	iç	köşe	otel	tıphâne
Garb-i İran	içeri	köşk	Pazarlı	Tibet
garp	ileri	kuzey	plaj	Topa
Gediz	İlion	kuzeybatı	Plebe	Topçam
Gemlik	imârethane	kuzeydoğu	Polemon	Trablus
geri	İngiltere	Lehistan	Polonya	Trabzon
Girit	İran	Lidya	Prusya	Truva
Göksu	iskele	Londra	Regestae	Türkiye
Gümölcine	İstanbul	Luvr	Rize	Ural
güney	istasyon	Magnesia	Rodos	Üsküdar
güneybatı	İzmir	mağara	Romanya	üst
güneydoğu	İzmit	mağaza	sağ	Viyana
Halep	Japonya	mağrip	saha	yakındoğu
Hacıkır	Kâbe	mahalle	Samatya	yakınşark
Haliç	Kafkasya	mahzen	Seyhan	Yalova
hamam	Kağıthane	Malatya	sınır	yan
Hamburg	kale	Malazgirt	Sıraküza	Yarkent
han	Kanije	Manisa	Sırbistan	yayla
hapishane	Kapadokya	Mardin	Sırpsındığı	yer
Hatay	Kartaca	Meriç	Sibirya	yokuş
Hattuşaş	Kartepe	Mersin	Sicilya	Yozgat
Hazar	Kerbela	Mısır	sofa	yön
Herat	kerevit	Milet	şark	zindân
Hindistan	klinik	Musul	şimâl	Zile
hinterlant	Koçhisar	Münih	şimâldoğu	Yüreğir...
Hoço	Konya	Niğde	şimâlî	

1.2. Kişi Adları (472, %4.94)

Abdullah	Daudet	Cenap	Fatih Sultan	Gökalp
Cevdet	Andruzof	Şahabettin	Mehmet	Göthe
Abdullah	Anibal	Cengiz	Faust	Guthrie
Zühtü	Apollon	Cesar	Fethi	H. Glück
Abdullah'ül	Atatürk	Cicero	Çelikbaş	H.
Buhâri	Augustus	Cihânşâh	FidyasPerikl	Süantsang
Abdülhâk	Bahaddin	Comte	es	H. Taine
Hamit	Veled	Dion	Frank	H. Texier
Abdülhamit	Benjamin	Diyana	Calvert	Hamdullah
Abdülmecit	Bernarşov	Elizabet	G. Bellini	Suphî
Abdömelik	Bilâli	Eminittin	G. M.	Harun Reşit
Abdömelik	Habeşî	Evliya	Kinneir	Harun Reşit
Ahmet Naim	Breton	Çelebi	G. Perrot	Hatâyî
Alâaddin	Celâl Esat	Fârâbî	Gazâlî	Hayâlî
Keykubad	Cem Cemal	Fâtih	Gordon	Herodot
Ali Kemal	Nadir		Çayld	Homer

Homiros	Kılıç Aslan	Mithat	Philippe	Strzygowski
Hugo	Köroğlu	Cemâl	Pikardiya	y
Hülâgu	Krezüs	Muhammed	Platon	Şemsettin
Hüseyin	Leonardo da	Muhiddin	R. Rousset	Sâmi
Baykara	Vinci	Arabî	R. Yalçın	Tevfik
İbn-i Batûta	Levni	Namık	Rıza Tevfik	Fikret
İbrahim	Lucretius	Kemal	Ridder	Tuğrul
Tevfik	Lucretius	Necip Fazıl	Rokselan	Türkeş
İdris	Makyavel	Necmettin	Rufus	Winckelman
Îsâ	Mehmet	İlgazi	Saâdettin	n
K. Humann	Âkif	Ömer	Sadi Irmak	Yavuz
K. Marx	Mehmet	Özbeğ	Selîm	Yunus Emre
Kâbil	Mevlânâ	P. Tolemes	Sinan	Ziyâ Gökâlp
KâşgarlıMa	Celâleddin	Peyâm	Sokrat	Zola
hmud	Mikelanj	Sabah	Stark	...

1.3. Savaş, Askerlik, Devlet Yönetimi ile İlgili Kelimeler (411, %4.30)

Actium	buyruk	hükümdâr	müdâfaa	sürgün
Harbi	bürokrasi	idâre	mühür	şiddet
akın	büyükelçilik	ihtilâl	mütareke	şövalye
alay	cephane	İkinci Cihân	müttefik	şövalyelik
anlaşma	cephane	Harbi	Napolyon	tâç
Arabistan	Cihân Harbi	imparator	Harpleri	tahrîbât
harpleri	cumhur reis	imparatorluk	nefer	talîmât
askerî	cumhuriyet	İspanya	nöbet	tank
atabeylik	çarlık	Harpleri	ordu	tehdît
Âyân	çatışma	İspanya	Osmanlı	terör
meclisi	demokrasi	Savaşları	Beyliği	tetik
Balkan	devlet	İstiklâl	Osmanlı	topçu
Harbi	devletçik	Harbi	Devleti	Toprak
barut	Dış işleri	işgal	otorite	Kanunu
barutluk	Dîvân-ı	kalkan	oymak	Türk Devleti
başbakanlık	Hümâyun	kamçı	örgüt	Üçler
başkan	Eti Devleti	kanûn	padişâh	Meclisi
başkent	federasyon	karakol	peyk	vâlîlik
batarya	ferman	kılıç	polis	vatan
bayrak	fetih	kın	politika	vatandaş
belediye	Gülhane	konsül	pusu	vergi
beylik	Hatt-ı	Kurtuluş	rejim	yâver
binbaşı	Hümâyûnu	Savaşı	rey	yurt
Birinci	gülle	Lozan Sulhu	Roma	yurtluk
Cihan Harbi	hâkan	Malazgirt	Devleti	yüzbaşı
Bizans	hâkimiyet	Muharebesi	rütbe	zafer
Boğazlar	Halk Partisi	mevzi	sadrazam	zapt
Montrö	Hassa Alayı	mintika	saltanat	...
Anlaşması	hudut	mihver	sığınak	
bozgun	hukuk	muhârebe	subay	
bölük	hücum	muhâsara	süngü	

1.4. Kurum, Kuruluş, Topluluk Adları (78, %0.81)

ahâli	ekip	İstanbul	mâaile	Turing
akademi	Emlak	Dar'ül-	meclis	kulübü
Alman	Bankası	muallimi	müessese	Türk Ocağı
Arkeoloji	Etibank	İstanbul	Nizâmiye	Türk
Enstitüsü	evkâf	Üniversitesi	Koleji	Ocakları
Başkım	fakülte	işletme	Osmanlı	Türk Tarih
Kongresi	firma	İttihat ve	Bankası	Kurumu
câmia	Fuar-Kültür-	Terakki	Prag	Türk-İslâm
Cincinaatı	Park ve	Cemiyeti	Üniversitesi	Eserleri
Üniversitesi	Turizm	jüri	Princeton	Müzesi
Cluny	Müdürlüğü	kabile	Heyeti	Türkiye
Manastırı	Gazi	kafile	sınıf	Turink ve
çete	Enstitüsü	Kitapsevenl	silsile	Otomobil
demet	grup	er Kurumu	sülâle	Kulübü
dernek	Herat	kitle	Sümerbank	umûm
Dil-Tarih-	Mektebi	koloni	sürü	müdürlüğü
Coğrafya	heyet	komisyon	şirket	ümmet
Fakültesi	İkinci Türk	kuruluş	şu'be	zâviye
Düyûn-u	Tarih	kurum	takım	zümre
Umûmiye	Kongresi	Kültür	Tarih	
Edebiyât	İptidâi	Bakanlığı	Kurumu	
Fakültesi	mektebi	küme	tebaa	
Ege Turizm	İsmet Paşa	Lyon Ticaret	tesis	
Derneği	Kız	Odası	teşekkül	
ekâlliyyet	Enstitüsü	ma'serî	topluluk	

1.5. Yazı, İlim, Sanat, Felsefe ile İlgili Kelimeler (435, %4.55)

âbide	bedîf	Çiçekler	Dönüm	gotik
âbidevi	beste	Akademisi	Mecmuası	Göktürkçe
Acemce	beyân	Dede Korkut	edebî	güzel sanat
ağıt	bibliyografi	defter	edebiyât	hat
akım	bilim	Deliliğe	Emirnâme	hâtırât
anafikir	biyoloji	Medhiye	epikürçülük	hendesî
anıt	broşür	ders	epikürizm	heykel
ansiklopedi	cebir	destan	Ermenice	Hintçe
antik	cilt	deyiş	eser	hitâp
antropoloji	CodexCuma	Dîvân-ı	felsefe	Hünernâme
araştırma	nicus	Hikmet	felsefe tarihi	icât
arkaik	Cumhuriyet	Dîvân-ü	Fihte	İlyada
astronomi	gazetesi	Lugâti't-	filoloji	kafiye
barok	cümle	Türk	fizik	kalem
Başkırtça	Çınaraltı	Doğu	fizyoloji	Kaval
Batı	Mecmuası	Türkçesi	gazel	Manzumesi
Türkçesi			gazete	kitâbe

kitap	Mecmûa-i	Nutuk	sanat tarihi	Türk sanatı
kopuz	Münşeat	Orhun	sentaks	Türkçe
kübizm	metin	Yazıları	sergi	türkü
külliyât	mısra	ozan	sözlük	üslûp
Lâtîfî	monolog	öğrenim	Surnâme	yayım
Tezkiresi	morfoloji	öğretim	şâir	yayın
LexiuliadeM	mûsikî	plastik	şarkı	yazar
aritanisorD	müellif	sanatlar	tabîr	Yunanca
inibus	nağme	repertuvar	tablo	Zor Nikâh
makale	nesir	Rönesans	tahsîl	yazma eser
makta'	Nesteren	sahife	Tavâif-i	...
masal	nota	sahne	Mülûk	

1.6. Meslek-Meşgüliyet Adları ve İlgili Kelimeler (262, %2.74)

ajan	bekçi	filozof	maliyeci	siyâsetçi
alaycı	bekçilik	garson	memûr	şoför
amele	bezirgân	general	mimâr	tâcir
amiral	çırak	hademe	misyoner	taşçı
araştırmacı	çiftçi	hadımağası	muhtâr	tavassut
arayıcı	cankurtaran	hamal	müfettiş	tenkitçi
arkeolog	çoban	hasetçi	müdür	teşrifâtçı
asistan	çökertici	hattat	operatör	ustalık
asker	dekoratör	havacı	oyuncu	uzman
aşçı	diplomat	ihmâlcî	öğretmen	üstât
avcı	doktor	ihrâcâtçı	personel	vâiz
avukat	dokumacılık	ilimci	psikolog	vezneci
ayyâr	edebiyâtçı	işçi	ressam	yargıç
bakan	edîp	jeolog	romancı	zirââtçı
bakkal	elçi	kâhin	sanatçı	zanaatçı
balıkçı	esnaf	komiser	sanatkâr	zâbit
başmuallim	eşkıyâ	konsolos	sefir	...
baytar	fedâî	kumarbazlık	sergüzeştçi	
bedîyatçı	filolog	kuyumculuk	sihirbaz	

1.7. Bitki, Meyve, Sebze, Çiçek Adları ve İlgili Kelimeler (77, %0.80)

ağaç	çengel	elma	kabuk	Lotus
alâimsemâ	çalı	fasulye	kamış	çiçekleri
armut	çam	findık	karanfil	mahsûl
arpa	çiçek	fıstık	karpuz	menekşe
badem	dağ gülleri	fidan	kekre	meyve
bağ	dal	Firik buğday	keven	misk
başak	defne	Firik elma	kök	nebât
bitki	diken	gonca	lâle	nebâtî
bostan	domates	gül	leylâk	nergis
buğday	ekin	gümrah	lif	organik
bulgur	eleğimsağma	ısırgan		orman

ot	sap	silo	yaprak	zâhire
pancar	sarmaşık	sümbül	yapraklı	zambak
posa	saz	tane	yapurgak	zirâât
salkım	sebze	üzüm	yeşillik	zirâî
saman	selüloz	yaban gülleri	yulaf	

1.8. Vücut Bölümleri ve Organ Adları (66, %0.69)

ağız	boğaz	dudak	kalp	sîmâ
alın	boyun	el	karın	sine
avuç	böğür	ense	kemik	sinir
ayak	burun	gırtlak	kıl	şâh damarı
aynî	ciğer	göbek	kol	şakak
bacak	çehre	göğüs	kucak	tat
bağır	çene	gönül	kulak	ten
baş	damar	gövde	kulgak	tırnak
beden	deri	göz	mide	vücüt
bel	dil	gözyaşı	omurga	yüz
belkemiği	dimâğ	hançere	omuz	
beniz	dirsek	ilik	organ	
beyin	diş	iskelet	sakal	
bıyık	diz	kafa	sırt	

1.9. Cevher Adları, Değerli Taşlar ve İlgili Kelimeler (28, %0.29)

altın	elmas	kilittaş	obsideyen	yâkutlu
andezit	granit	kimyevî	pandantif	zincir
bakır	gümüş	kristal	pırlıtlı	ziynet
cevher	inci	mermer	pırlanta	zümürüt
çelik	kalker	metal	sedef	
demir	kil	mücevher	tunç	

1.10. Hayvan Adları ve İlgili Kelimeler (87, %0.91)

ahtapot	boynuz	domuz	kangal	koyun
akbaba	boyunduruk	ejder	kaplan	koza
akrep	böcek	ejderha	karga	köpek
arı	böcü	eşek	karınca	kurbağa
aslan	bülbül	fil	kartal	kurt
at	canavar	hayvan	Kaşıkçı Kuşu	kuş
atmaca	çekirge	hıyve	keçi	kuyruk
av	çıyan	in	kement	kuzu
ayı	çifte	inek	kene	leş
baykuş	damızlık	ipekböceği	kırat	leylek
bit	davar	it	kırbaç	mahmuz
boğa	deve	kanat	kovan	mahmuzlu

marsık	pars	şahin	yaban	zooloji
mercan	pençe	tavuk	yaban	
mih	pervâne	tırtıl	domuzu	
organizma	pire	tilki	yal	
öküz	post	timsah	yaratık	
örümcek	sırtlan	tüy	yem	
parazit	sinek	vahşi	yılan	

1.11. Hastalık Adları ve İlgili Kelimeler (35, %0.36)

ameliyat	felç	korpus	sakat	tedâvî
anomali	hasta	lâl	salgın	tıbbîye
aşı	hastane	mikrop	sıhhat	tıp
belirti	ilâç	mikrosko	sıhhatli	vebâ
bulantı	illet	bik	sıhhî	
cüzam	karantina	nefrit	sıtma	
dispanser	kıran	sağır	şifâ	
döküntü	kolera	sağlık	tanı	

1.12. Gök Bilim ile İlgili Kelimeler (13, %0.13)

güneş	Çoban	ağan	yıldız	mahrek
dünya	Yıldızı	atmosfer	Venüs	kâinât
	burç	ay	Mars	jüpiter

1.13. Zaman Kavramıyla İlgili Kelimeler (86, %0.90)

ağayıl	Cilâlitaş	gece	İlkanun	safha
ağustos	Devri	geceleyin	ilkteşrin	saniye
âhir	cumartesi	geç	kış	sene
Ahmet	çağ	geçmiş	Klasik	sonbahar
devri	dâimâ	gelecek	Çağ	sonkânun
akşam	dakika	gün	Klasik	sonra
an	demin	gündüz	Rönesans	sonteşrin
antikite	derhal	günlük	kronoloji	vâha
arkaik	devir	güz	kronolojik	vakit
devir	dün	hafta	Mâden	yarın
asır	ebed	Helenistik	Çağı	yaz
asrî	ebedîyyen	Çağ	mayıs	yıl
bahar	elân	hemen	mâzî	yılbaşı
Bakır	erken	hemencec	milât	yıllık
Çağı	Eski Çağ	ik	müddet	yüzyıl
Bakır	evvel	henüz	müebbet	yüzyıllık
Devri	eylül	hicrî	ögle	zaman
birgün	Fatih	Hitit Çağı	perşembe	
bugün	devri	İlk Çağ	saat	
	Firig Çağı	ilkbahar	sabah	

1.14. Ev, Giyim, Yaşam ve Sosyal Hayatla İlgili Kelimeler (793, %8.31)

ağ	çeyiz	hareket	nakış	şebeke
ağırlık	çıkırık	havan	nakil	şerit
ağu	çiçeklik	havuz	nokta	şilte
akçe	çimento	hesap	numara	şişe
albüm	dam	heybe	okul	tahta
âlem	damga	hizmet	olay	tamir
alışveriş	dâvet	hol	otomat	tandır
alkol	delgi	ışık	otomobil	tarla
amaç	delil	iâşe	ödünç	tartı
araba	desen	ibrik	örgü	tas
araç	destek	içme	örme	tavan
asansör	dinamo	iktisât	parça	tavla
asfalt	dinar	ipek	park	tedbir
ayakkabı	disiplin	işâret	pazar	tekne
ayna	dizi	iz	pencere	tırpan
bahis	döşek	kadife	perde	ticâret
balkon	duman	kanal	peşkir	toz
balta	düğün	kapı	posta	tramvay
banka	dükân	kapkacak	pota	tül
bedel	eğlence	kazan	reklam	tünel
bez	ekmek	kemer	salon	un
bıçak	et	kerpiç	sadak	unsur
blok	etek	kiler	sarnıç	uyku
bohça	faktör	kilim	satış	üniforma
bütçe	fal	kireç	senet	vapur
cam	falaka	kum	ses	villa
cepken	fırça	kumanda	set	vitrin
cereyân	fotoğraf	kuyu	seyran	vazo
cıgara	gayret	lamba	sihir	yastık
çanta	gemi	lokma	sonuç	yelpaze
çanak	gezi	makine	soru	yol
çapul	girinti	maksat	spor	yolak
çardak	giriş	maya	suç	yumurta
çatal	gömlek	merkez	sûikast	yün
çatı	hacıyağı	mumluk	süzgeç	yüzey
çember	halka	musîbet	şaka	zemîn...
çerçeve	harç	mükâfât	şato	

1.15. Manevi Hayat, Doğum-Ölümlle İlgili Kelimeler (334, %3.50)

acı	baht	değer	emel	feyiz
adâlet	bâkî	dehşet	endişe	fitne
alinyazısı	barış	dilek	entrika	gaflet
anlayış	baskı	doğum	esrar	gönül
arzu	buhran	duygu	ezâ	rızası
aşk	cilve	duyuş	ferâset	görgü
ayıp	cüret	ebedî	fesat	hâcet

hâlis	inan	meram	ruhanî	tesellî
haset	itikât	mezar	saâdet	uğur
hayâl	iyi	mihnet	saffet	ülkü
haysiyet	iyilik	moral	samimiyet	ümit
haz	keder	nefis	selâmet	vebâl
hınç	kefen	nefret	sıkıntı	vecd
hırs	kıymet	nispet	sitem	vicdân
hidâyet	kin	öç	şefkat	yürek
hürmet	kuşku	öfke	şeref	yâd...
içgüdü	lütuf	övünç	şüphe	
iffet	ma'nevî	paye	tefekkür	
ihtirâz	mefkûre	pervâ	telâkki	

1.16. Renk Adları ile İlgili Kelimeler (29, %0.30)

ak	firuze	kara	mavi	sarı
alaca	firuze	kıpkızıl	menekşe	siyah
beyaz	mavisi	kırmızı	moru	soluk
boya	gök	kızıl	patlıcan	yeşil
boz	mavisi	koyu	moru	zifir
fildişi	gök rengi	koyuluk	pembe	
filiziyemiş	kapkara	kuzguni	renk	

1.17. Dinî, Tarihî, Folklorik Kavramlar ve Kelimeler (261, %2.73)

abdâl	dua	ilâhe	namaz	şeytânet
adak	ezân	ilâhî	Nasturi	şeytânlık
Alâiddin	farz	imâm	Neolitik Çağ	tanrıçık
Cami	Fatih Cami	İslâm	Ortaköy	tapınak
Allah	Fatiha	İslâmiyet	Cami	tebliğ
amel	gazâ	İslâmlık	Ortodoks	tecvît
arife	gelenek	Katolik	Pagan	tekke
âyet	görenek	keşiş	Paganist	töre
âyin	gülbeng	Kevser	put	türbe
Azrail	hacı	kilise	putperest	Ulu Cami
bayram	halîfe	kul	rahibe	Yaradan
Budha	haram	kurban	rahip	Yaradılış
Budist	Havârî	külliyeye	Ramazân ayı	Zerdüş
Budizm	Hazret-i	ma'bet	sahâbe	zikir
câiz	Muhammed	ma'bût	sala	Yudaizm
câmi	helâl	maşher	Sırat	Yeşil Cami
cehennem	hicret	Mevlevî	Köprüsü	Yıldız
cennet	hurâfe	minare	sofu	Cami...
cihât	huri	minber	Sultânahmet	
cin	Hız.	muhâfazakâr	Cami	
derviş	Muhammed	mü'min	Sünnîlik	
dinî	ibâdet	mürît	şeriat	

1.18. Varlıkların Durumunu ve Niteliklerini Belirten Kelimeler (441, %4.62)

acı	cebr	garâbet	kirli	perdahlı
acıklı	çekik	garîbe	klasik	revaklı
açık	çeşitli	gerçek	korkunç	rezalet
âdi	çürük	gerekli	körpe	sâde
ağaçsız	dağınık	gereksiz	kuru	sağlam
ağır	dayanıklı	göçük	kuvvet	silik
alacalı	delik	gülünç	lake	silinti
aksak	derece	harap	lânet	sürekli
alçak	derin	hareketsiz	lezzet	şaşırtıcı
asılsız	dik	hayâtî	lüzumlu	şekil
azamet	diri	hayırlı	lüzumsuz	tabîî
azametli	donuk	hışırta	ma'nidâr	tatlı
bayındır	dönemeçli	hız	madde	tevekkeli
belî	dünyalık	hoş	metropol	tezât
belirsiz	eksik	hulâsa	minik	trajik
bereketli	ekşi	ince	modern	uzak
berrak	enfes	incecik	mücessem	üniversel
billur	engin	irili	müessir	yeni
bitişik	enteresan	işlek	müphem	yerli
boğucu	eritici	kâfî	müsâvât	zor
bozuk	estetik	karanlık	mütenâkız	zahmetsiz
bulaşık	eşit	katışık	müthiş	zamansız
buruşuk	eşsiz	kesin	önem	zarûrî
büyük	faydalı	keskin	önemli	yumuşak
büyüleyici	fazîlet	kıvrak	özel	yuvarlak
câzip	fazla	kıvrık	patlak	...

1.19. Kişilerin Ömür, Nitelik ve Karakterleriyle İlgili Kelimeler (817, %8.56)

aceleci	bacı	damat	güçsüz	iki
acemi	bakımlı	derbeder	güdük	büklüm
âciz	bayağı	disiplinsiz	haberli	ikiyüzlü
ağırbaşlı	beceriksiz	dönük	hâl	irâde
ahmak	besleme	dramcı	hâris	istiğna
alâkalı	beşer	ecnebî	has	itâat
alışkın	beyzâde	elebaşı	hazırlıklı	kahraman
anarşist	bıyıklı	emekli	hesaplı	kandırıcı
anne	bilgisiz	esir	hırsız	kardeş
ârif	bodur	esmer	hıyânet	karı
asîl	budala	fakir	hülyacı	kayıp
asîlzâde	cansıkıcı	ferâgatli	hüviyet	kısır
âşık	cengâver	ferdî	hüzünlü	kız
âvâre	ciddî	figüran	içten	kişi
aydın	cihângir	gebe	iddiâlı	konuk
azâtlı	çalışkan	geçimsiz	ihtibâs	kraliçe
azîz	çapulcu	göçmen	ihtikâr	kravatlı
babayiğit	dalgın	gönüllü		kuşak

kuvvetli	mirâşçı	psikolojik	şıpsevdi	yağız
lâubâli	mizâç	rasyonel	tarz	yaşlı
mağlup	mu'tî	riyakâr	tasasız	yetim
mağrur	müflis	sâdık	titrek	yoldaş
mahpus	müfrit	saf	tok	yolsuz
mahrûm	nâ-çâr	samimi	turist	zeki
masûm	namzet	sesli	ufacık	zengin
mazbût	nâzik	sıcak	uzun	zındık...
memnûn	normal	sinirli	ümitsiz	
menfaatçi	oynak	sinsi	üvey	
meşhûr	pis	suçlu	üzüntülü	
minnetli	politik	sulhçu	yabancı	

1.20. Millet, Kavim Adları ve İlgili Kelimeler (186, %1.94)

Akhunlar	Ceneviz	Germen	İsveçli	Rizeli
Alman	Cermen	Habeş	Kafkas	Sâsâni
Arap	Çinli	Habeşli	Karahanlı	Selçuklu
Arzavah	Emevî	Hindû	Kırgız	Sırp
Âsur	Ermeni	Hint	Kimir	Suriyeli
Âsurlu	Farsak	ırkî	Latin	Türk
Avarlar	Fas	İslav	Lorenli	Türklük
Avrupalı	Fatımî	İngiliz	Macar	Uygur
Azyanik	Fin	İranlı	Moğol	Yunan...
Bulgar	Gazneli	İspanyol	Osmanlı	

1.21. Unvanlar (139, %1.45)

Ağaoğlu Ahmet Bey	Dr. Usus	Mimâr Hayrettin
Ahmet Naim Bey	Emir Süleyman	MimârKrencker
Ahmet Refik Bey	Ermeni Kralı Dikson	Mumcu Ulvî
Ahmet Yesevî	Genç Osman	Mü'minÂkif
Ahmet Zeki Paşa	Giritli Büyük Hoca	Nuri Paşa
Arkeolog Profesör	Hafız Osman	Sinan Bey
Mschede	Hoca Saadettin	Sinan Davut Ağa
Başvekil İsmet İnönü	Hünkâr Mehfeli	Rüstem Paşa
Birinci Sultan Selim	İsmail Efendi	Sadrazam Mahmut
Buharalı Abdullah	Karakoyunlu Türkmen	Nedim
Cem Sultân	Kral Alyatte	Prof. Ane
Cenap Şahabettin	Kral Artavasdes	Prof. H. Dereli
Beyler	Makedonyalı Filipora	Prof. Matşın...
Dr. Sadi Irmak	Makedonyalı İskender	

1.22. Ölçü-Miktar Bildiren Kelimeler (122, %1.27)

altı	asgarî	bin	bin dört	birer
altı yüz	aşırı	bin bir	yüz	birinci
altmış	beş yüz		bin üç yüz	buçuk

cüz	elli	ondört	üçte bir	yüzde
defa	epey	onuncu	ünite	doksan
deste	kerte	oran	yekûn	noksan
doksan	kırk	orta	yeter	on
bin	metre	sekiz	yine	on beş
doz	milyar	sekiz yüz	yirmi	on bir...
dört	milyon	ton	yüz elli	
dört beş	yüzde yüz	tüm	yüz	
dört yüz	zerre	üç yüz	milyon	

1.23. Tabiatla İlgili Kelimeler (81, %0.84)

âfet	çiğ	havza	sağnak	volkanik
ağaççık	çorak	ırmak	samyeli	yağmur
akabe	dağ	iklim	sarp	yağmurlu
akıntı	dalga	kapalı	sarsıntı	yalçın
akis	dalgalı	havza	sel	yamaç
ayaz	dehliz	kasırga	serpinti	yankı
azmak	delta	kuraklık	sis	yarık
barometre	deniz	lav	step	yarıklı
beyâbân	deprem	lodos	toprak	yel
birikinti	dere	manzara	tufan	yer üstü
bozkır	derecik	menderes	turfan	yeraltı
bulut	derya	mevsim	tümelti	yeryüzü
bulutlu	ebemkuşa	nehir	tümülüs	yıldırım
coğrafi	ğı	ova	uçurum	yıldız
coğrafya	fırtına	pınar	verimli	zelzele
çağlayan	geçit	poyraz	verimsiz	
çiğ	göl	rüzgar	volkan	

1.24. İkilemeler, Pekiştirmeler, Tekrar Grupları (108, %1.13)

acı acı	bakarsanı	çepeçevre	enine	içini
acı acı	z bakınız	çevrelerse	boyuna	dışını
açıktan	bambaşka	çevrelesin	er geç	içli dışlı
açığa	başka	çırılçıplak	fersah	ileri geri
açıktan	başka	darmadağ	fersah	inceden
açığa	başlı	ınık	gelirse	inceye
ağır ağır	başına	derece	gelsin	iyi kötü
apayrı	baştan	derece	göre göre	karşı
ara sıra	başa	derin	görünürse	karşıya
aşağı	bembeyaz	derin	görünsün	kat kat
yukarı	bile bile	doğrudan	görür	kayıtsız
atar tutar	birer birer	doğruya	görmez	şartsız
ayrı ayrı	bol bol	dolu	hemen	kelime
baka baka	bomboş	dizgin	hemen	kelime
bakarsak	boy boy	dopdolu	hesaplaya	kendi
bakalım	çarçabuk		hesaplaya	kendimize

kendi	korca	olsa olsa	tatlı tatlı	üst üste
kendine	korca	olursak	tembel	vakit
kendi	koskoca	olalım	tembel	vakit
kendinize	kupkuru	ötede	tertemiz	yapsa
kıpkırmızı	kütle	beride	tezattan	yapsa
kısım	kütle	öteye	tezada	yavaş
kısım	ne olursa	beriye	türlü türlü	yavaş
kıvrana	olsun	parampar	uçurum	yemyeşil
kıvrana	ne	ça	uçurum	yeni yeni
kim	yaparsa	parça	umutlu	yepyeni
olursa	yapsın	parça	umutlu	yer yer
olsun	nesilden	safha	uslu uslu	zaman
koparıla	nesile	sereserpe	uzun	zaman...
koparıla	neşeli	sık sık	uzadıya	
	neşeli	sımsıkı	uzun uzun	

1.25. Arapça-Farsça Yapıdaki Kelime Grupları (67, %0.7)

âb-ı hayat	darb-ı mesel	gayr-ı	makamât-ı
âdem-i	dârülcihat	muntazam	mübâreke
merkeziyet	devr-i saadet	gayr-ı şahsî	makarr-ı ulema
Amîd'ül-mülk	efkâr-ı	Güher-i âdem-	meclis-i şükûfe
âsâr-ı atîka	umûmiye	i temyiz	mevzû-i bahis
Ashâb-ı Kehf	ehl-i sâlip	hadd-i zât	muallim-i
bay ü geda	ehl-i sünnet	hâkim'ül-eflak	evvel
beyn-el-milel	emr- i vâkı'	hâlet-i rûhiye	nazar-ı dikkat
beyn-el-	erkân-ı harp	harç-ı âlem	nokta-i nazar
mileliyet	esbâb-ı mûcibe	haşr ü neşir	pây-ı taht
beyn-el-	fenâ-fil İslâm	herc ü merc	ruh ü revân
milliyet	feryad u figan	hüsn-ü niyet	sevk-i tabîi
beyt'ül-mâl	fevk-al beşer	inkiyâd-ı sabur	siper-i sâika
câm-ı şehâdeti	gayr-ı irâdî	İskender-i	Sultan-ı Âzâm
cisr-i hadit	gayr-ı memnûn	Zülkarneyn	şâyân-ı hayret
çah-ı cahıme	gayr-ı	kârhane-i hassa	şimâl-i şarkî
Dâr'ül-fûnun	meşrûiyet	kârhane-i	tarz- ı siyâset
dâr'ül-	gayr-ı muayyen	nakkaşân	tarz-ı umûmî
muallimîn	gayr-ı	kelâm-ı kadîm	üss'ül-hareke
dâr'üş-şifâ	muayyeniyet	mahrec-i aklâm	vesîlet'üt-tâb

1.26. +İİSıfatlamaEkiyle Yapılan Kelimeler (134, %1.40)

adlı	budaklı	döşeli	gövdeli	katmerli
asâlı	buhranlı	eşlik	gözlü	kazançlı
atlı	çakmaklı	etraflı	kademeli	kilitli
ayaklı	çarıklı	fâizli	kafalı	kulaklı
bastonlu	dehşetli	felâketli	kanâatli	kulplu
başlı	dereceli	Firik	kanatlı	lâkaplı
boylu	dikenli	Firikyalı	kanlı	lastikli
briyantınli	direkli	geçmişli	katlı	lavantalı

metotlu	ödevli	safhalı	suratlı	zorlu
mezhepli	ölçülü	sayılı	tabîatlı	tezhîpli
milletli	örümcekli	sırtlı	tehdîtli	ufaklı
motorlu	planlı	sırtmal	yüzlü	ücretli
muvâzaalı	refahlı	sıvalı	zehîrli	üçlü
odalı	ruhlu	sistemli	zekâlî	üçüzlü...

1.27. +İkEkiyle Yapılan Kelimeler (473, %4.95)

acemilik	değişiklik	hesapçılık	milyonluk	tarafsızlık
âcizlik	delilik	ıllıklık	müsavilik	taşkınlık
açıklık	demeklik	ihtiyarlık	ortaklık	turancılık
aklık	denklik	ikilik	otelcilik	tutmazlık
akrabalık	denksizlik	ilerilik	oynaklık	üstünlük
aksaklık	dilsizlik	insanlık	müzecilik	vahşilik
alacaklık	dizilik	kayıtsızlık	nâmertlik	vasîlik
alacalık	doğruluk	kendilik	pespâyelik	voltluk
aptallık	efendilik	keskinlik	Romalılık	vurgunluk
aracılık	eminlik	kılavuzlu	saatlik	yekpârelik
bahtsızlık	fedâkârlık	kolaylık	sabırsızlık	yenileşme
başıboşluk	fenalık	komşuluk	sansürlük	cilik
başkalık	ferahlık	kopyacılık	sapkınlık	yokluk
belirlilik	gariplik	laiklik	sarhoşluk	yoksulluk
belirsizlik	genişlik	lâubâlilik	seferberlik	yoksunluk
büyükük	gizlilik	lütufkârlık	sefillik	Yunanlık
canlılık	göçebelik	mansurluk	senelik	yükseklik
cumhuriye	hafiflik	masurluk	sevgisizlik	yürekli
tçilik	hafifmeşre	meddâhlik	soğukluk	yüzsüzlük
çabukluk	hâinlik	mel'unluk	sonsuzluk	zindelik
çaresizlik	hakikîlik	milliyetpe	şâhitlik	zorluk...
çeşitlilik	hekimlik	rverlik	şaşkınlık	
çetinlik	hemşerilik	milyarlık	şaşmazlık	

1.28. +sİz Ekiyle Yapılan Kelimeler (67, %0.7)

adsız	emsâlsiz	intizâmsız	nispetsiz
başsız	eziyetsiz	kafessiz	ölçüsüz
borçsuz	farksız	kanunsuz	parasız
cevâpsız	foydasız	kılıksız	pazarlıksız
cezasız	gürültüsüz	kıymetsiz	reaksiyonsuz
çatlaksız	haksız	kinsiz	resimsiz
değersiz	hastanesiz	kirpiksiz	sanatsız
değneksiz	heykelsiz	külfetsiz	sayısız
derecesiz	husûsîlik	madensiz	sebepsiz
dipsiz	hürriyetsiz	mesleksiz	sınırsız
doktorsuz	ıstırâpsız	metotsuz	sırasız
duraksız	ilâçsız	misilsiz	sorgusuz
elverişsiz	ilimsiz	muvâzenesiz	silahsız
emeksiz	insansız	neticesiz	süreksiz

şahsiyetsiz	taşsız	tekniksiz	topraksız
şekilsiz	tatbîkatsız	tenkitsiz	zürriyetsiz

1.29. İngilizce-Fransızca-Almanca Kelimeler (136, %1.42)

affectif	crypte	İndulgence	Olympia	Sophiste
archaic	curtius	instinctif	Paphlagonia	Spelaliation
Archaisant	cynisme	intuition	passions	Spencertracy
ArchaisantNe	damping	irredentisme	passivite	stadiom
oottoman	determinisme	journal	polychromie	stoicisme
basilica	emotif	kibyra	polyclete	tambour
bordure	empire	Lioences	Posthomerica	taöisme
campania	erotique	manuel	Prefectus	Theologie
cursor	erotisme	memoires	prehistorya	Thyatire
civilise	etnique	monumental	prehistuar	tolerance
civique	exploiter	monuments	primus	Tredünyon
comitia	facsimile	nation	Properce	Triumvir
comprom	figures	Necropole	protohistuar	Triumvirat
conformiste	flaminia	neoclassique	puritanisme	Troie
coniles	fonction	neoplatonism	pythagorisme	Trompe
constructif	fonctionsuz	e	questor	tympan
contemplation	homogene	neopythaqoric	ressort	tympanum
contingenes	indetermine	ienne	revetements	urbaine
convention	indeterminism	neoturc	selection	utopie
corvinos	e	obscurantisme	seleucides	vision...

2. FİLLER

2.1. Basit ve Türemiş Yapıdaki Fiiller (1300, %13,62)

acı-	bağışla	boşaltıl-	çürü-	dizil-
acın-	barış-	boşan-	çürüt-	doğ-
aç-	barıştı-	boyan-	daya-	doğra-
açıkla-	bas-	boz-	dayan-	doğur-
açıklan-	basıl-	buluş-	dayanış-	doku-
açıl-	bastır-	bunal-	de-	dokun-
ada-	başar-	bunalt-	dedirt-	dönüş-
alçal-	başarıl-	buruştur-	değ-	döv-
aldan-	başla-	buyrul-	değerlen-	dövün-
aldat-	başlan-	buyur-	değiş-	dövüş-
aldatıl-	bezen-	bük-	değiştir-	dur-
aran-	bıçakla-	bükül-	değiştiril-	durakla-
araştır	bırak-	çeşitlen-	devir-	durdur-
azalt-	bilen-	çevir-	devleş-	durul-
azaltıl-	boğul-	çevrele-	dikel-	durult-
azarla-	boğuş-	çevril-	dirilt-	durultul-
azdır-	bollaş-	çiğnen-	dişle-	duy-
bağdaş-	boşal-	çivilen-	dişlet-	duyul-
bağır-	boşalt-	çiz-	diz-	eklen-

eksil-	güdü-	koru-	söyle-	yar-
ele-	gül-	korun-	süzül-	yara-
ellen-	gülümse-	koş-	şâhlan-	yarala-
em-	gülüş-	koştur-	şahsîyetsizleş-	yan-
emekle-	gürle-	kuşatıl-	şakı-	yetiştiril-
engelle-	güt-	kuşkulan-	şaş-	yettir-
er-	güven-	öğren-	şaşıl-	yığ-
erdir-	güvenil-	öğüt-	tutul-	yığıl-
eri-	güzelleş-	örtül-	tutun-	yık-
eriş-	hazırla-	örül-	tutundur-	yıka-
ezberle-	hazırlan-	öv-	tutuş-	yıkan-
fırıl-	hazlan-	perdele-	tutuştur-	yıkıl-
fırlatıl-	hesapla-	piçleş-	tüken-	yıktır-
fişkır-	hesaplan-	pinekle-	uğra-	yl-
fosilleş-	heveslen-	piş-	uğraş-	yıldır-
gelin-	kapat-	pişir-	uğraştır-	yum-
geliş-	kapıl-	püskür-	uğrat-	yumuşat-
geliştir-	kapla-	rastla-	uğratıl-	yuttur-
genişle-	karakterlendir-	sallan-	uğulda-	yuvarlan-
genişlet-	karar-	san-	uğun-	yücel-
genişletil-	karış-	serp-	ulaş-	yükle-
ger-	karıştırıl-	serpil-	ulaştır-	yüket-
gerçekleş-	karşılaş-	serpiştir-	ulvîleştir-	zeninleş-
gider-	kıy-	serpiştiril-	um-	zeninlet-
gideril-	kıymetlendir-	sersemle-	umul-	zincirlen-
gidil-	kız-	sıva-	unut-	zorla-...
gir-	kızır-	sıvazla-	ürper-	
giy-	kopart-	sıyır-	ürpert-	
giyin-	kork-	sıyırıl-	ürü-	
gizle-	korkut-	sız-	yaptırıl-	

2.2. Birleşik Yapıdaki Fiiller (1093, %11.45)

açıkta kal-	alt üst et-	başa geçirmiş	ceza gör-	diliyle ikrar,
açılmış bul-	ayrılmış	bulun-	çalışama-	dillerde gez-
ad al-	bulun-	başvurul-	çare bul-	düşmüş
addolun-	azaltılama-	bilebil-	çarmıha	bulun-
âdet edin-	azat edilmiş	birbirine dü-	çileden çıkar-	düşünebil-
âdet ol-	görebil-	şür-	çizebil-	olabil-
adet olma-	azlet-	bitirebil-	çizilmiş ol-	düşürüp dur-
adını tak-	azmet-	boğabil-	çizmiş bulun-	düşüver-
alınmış	azmış bulun-	cazip gel-	çöküp git-	düzene koy-
bulun-	bağlamış	celp et-	dikilmiş bul-	edebil-
alıp getir-	bulun-	cennete çevir-	dikilmiş	edinileme-
alıp git-	baş başa kal-	cesaret et-	bulun-	ehemmiyet
alıp götürme-	baş tacı ol-	cevap bul-	dikkat edil-	verme-
almış bulun-	baş a-	cevap ver-	dikkat et-	el at-
almış görün-		cevap verebil-	dikkat olun-	entrika yap-

geri kal-	hükmolunabil	nakşedil-	politika	tahammül
geri kalma-	-	nasip ol-	yapabil-	edileme-
gerilmiş bu-	hürmet et-	ne yapmak	program bil-	tahammür
lun-	ısrar et-	iste-	pusuya düşür-	teklif edil-
getirebil-	kırbaçla	nefes al-	saymakla	teklif et-
gideme-	canını çıkar-	ortadan	bitireme-	uygun görül-
giderebil-	kısmetine razı	kaybol-	seçebil	vardırabil-
güç olabil-	ol-	ortaya atıl-	şu dünyayı	varılama-
güçlük	kışkırtılmış	öne sürül-	zindan etme-	varıp dayan-
çekme-	ol-	önem ver-	şüphe	yoldan çıkma-
gün geçme-	kıyas etme	önlemiş	bırakma-	yollayabil-
gün gör-	köle ol-	bulun-	şüphe et-	yolunu şaşır-
güvenebil-	meydana	önlenebil-	tabi tut-	zarar ver-
güveneme-	çıkarmeydana	önleyeme-	taç giy-	zehir et-
hizmet et-	çıkarmeydana	pazarlık	tadabil-	zemin ol-...
hor görül-	çıkarmeydana	götürme-	tahakkuk da	
hükmet-	çıkarmeydana gel	peşimize tak-	ettir-	

3. REMZİ OĞUZ ARIK'TA SIKLIKTA İLK 100 KELİME

3.1. Fiiller

ak- [=61]	çık- [=155]	gör- [=437]	kurul- [=118]	topla- [=45]
al- [=303]	çıkarmeydana	görül- [=129]	meydâna gel- [=59]	tut- [=131]
anla- [=138]	dayan- [=168]	götür- [=49]	meydâna	unut- [=59]
anlaşıl- [=62]	de- [=332]	hazırla- [=67]	getir- [=106]	uy- [=45]
anlat- [=52]	değiştir- [=43]	i- [=136]	mümkün ol- [=43]	var- [=80]
ara- [=89]	den- [=162]	ilerle- [=60]	oku- [=49]	ver- [=422]
ayır- [=53]	devam et- [=51]	in- [=45]	ol- [=1957]	veril- [=63]
ayrıl- [=68]	doğ- [=178]	inan- [=87]	öğren- [=32]	yap- [=484]
bağla- [=43]	dön- [=81]	iste- [=313]	öl- [=56]	yapıl- [=186]
bak- [=186]	duy- [=62]	işle- [=44]	önle- [=45]	yarat- [=174]
başla- [=156]	düş- [=96]	işle- [=44]	sağla- [=65]	yaşa- [=215]
bekle- [=77]	düşün- [=168]	kal- [=370]	seç- [=52]	yaz- [=49]
belirt- [=47]	ele al- [=72]	kavuş- [=41]	sev- [=62]	ye- [=50]
bırak- [=142]	geç- [=233]	kazan- [=54]	sok- [=46]	yerleş- [=65]
bırakıl- [=42]	geçir- [=70]	koru- [=75]	söyle- [=130]	yet- [=74]
bil- [=320]	gel- [=383]	koş- [=51]	söylen- [=53]	yık- [=62]
bit- [=49]	geliş- [=66]	koy- [=67]	sür- [=48]	yıkıl- [=50]
bul- [=261]	getir- [=144]	kullan- [=71]	tanı- [=118]	yitir- [=45]
bulun- [=381]	gir- [=172]	kur- [=187]	taşı- [=49]	yüksel- [=91]
çalış- [=133]	git- [=166]	kurtar- [=59]		yükselt- [=46]
çarpış- [=59]		kurtul- [=51]		

3.2. İsimler

ad [=150]	adam [=125]	âlem [=167]	Anadolu [=262]	ancak [=156]
-----------	-------------	-------------	----------------	--------------

asıl[=182]	gibi[=836]	ilk[=256]	millet[=608]	topluluk[=128]
Augustus[=284]	görüř[=213]	imkân[=160]	milliyetçilik[=235]	toprak[=164]
Avrupa[=119]	göz[=136]	imparatorluk[=132]	nasıl[=140]	türlü[=202]
aynı[=127]	güzel[=147]	insan[=672]	ne kadar[=128]	üst[=209]
bakım[=205]	hak[=146]	insanlık[=244]	ne[=518]	var[=317]
başka[=333]	hâl[=369]	iř[=389]	o[=1494]	vatan[=227]
cemiyet[=318]	halk[=175]	iřte[=138]	ön[=135]	ve[=2564]
çocuk[=140]	hareket[=129]	itibâr[=141]	önce[=167]	veya[=277]
çok[=352]	hayat[=214]	iyi[=128]	örnek[=122]	yalnız[=234]
daha[=378]	hele[=117]	kadar[=463]	Roma[=249]	yaman[=264]
değil[=306]	hem[=133]	kadın[=145]	sebeup[=130]	yani[=213]
devir[=328]	hep[171]	kanûn[=114]	son[=188]	yer[=559]
devlet[=255]	her[=542]	karşı[=232]	sonra[=317]	yıl[=164]
din[=182]	iç[=564]	kendi[=605]	řart[=138]	yok[=143]
dost[=125]	için[=781]	köy[=272]	şehir[=225]	yüz[=164]
dünya[=351]	ideal[=119]	köylü[=122]	şey[=346]	zaman[=464]
el[=245]	ideoloji[=135]	kültür[=126]	řimdi[=178]	
eser[=208]	iki[=246]	kütüphane[=184]	tarih[=435]	
eski[=190]	ile[=573]	medeniyet[=185]	tek[=250]	
fakat[=284]	ilim[=158]	memleket[=184]		

SONUÇ

Witgenstein'in "Dilimin sınırları, dünyanın sınırlarıdır." sözünden hareketle şair ve yazarların sözvarlığının tespiti, kendi devirleri içinde dili kullanım tarzları, dildeki kelimelere hâkimiyetleri, kelime gruplarını oluşturmada esneklikleri dil incelemelerinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Bu çalışmamızda bir arkeolog, yazar, politikacı ve fikir adamı olan Remzi Oğuz Arık'ın hangi kelimeleri hangi sıklıkla kullandığını anlamaya çalıştık. Arık'ın altı eserinin dizininde tekrarlar çıktığında madde başı olarak 10686 kelimeye ulaştık. Daha önceden yapılan şair ve yazarların söz varlığının tespiti çalışmalarına baktığımızda bu sayının Arık'ın kelime söz ve varlığı bakımından ortalama bir aydının üzerinde bir seviyeyi yakaladığını görmekteyiz.

Biz Arık'ın kavramlar dünyasını daha iyi anlamak için madde başı olarak tespit edilen kelimeleri isimler ve fiiller olmak üzere iki temel alana ayırdık. Tasnif etme sürecinde daha fazla kavram alanı kullanabileceğinin düşüncesiyle biz isimleri kendi içinde 29 alanda sınıflandırdık. Kavram alanı tasnifimize göre Remzi Oğuz Arık'ın kullandığı kelimelerin yaklaşık olarak yüzdeler oranlarını çıkardık. Buna göre Arık, yer-yön bildiren kelimeleri %8.9; kişilerin ömür, nitelik ve karakterleriyle ilgili kelimeleri %8.5; ev, giyim, yaşam, sosyal hayatla ilgili kelimeleri %8.3; kişi adlarını %4.9; varlıkların durumunu ve niteliklerini belirten kelimeleri %4.6; yazı, ilim, sanat ve felsefe ile ilgili kelimeleri %4.5; savaş, askerlik ve devlet yönetimiyle ilgili kelimeleri %4.3; manevi hayat ve ölümlle ilgili kelimeleri %3.5; dinî-tarihî ve folklorik kelimeleri %2.7; meslek –meşguliyet adları ve ilgili kelimeleri %2.7; millet-kavim adları ve bunlarla ilgili kelimeleri %1.9; unvanları %1.4; İngilizce-Fransızca-Almanca kelimeleri %1.4; ikilemeler, pekiştirmeler ve tekrar gruplarıyla ilgili olan kelimeleri

%1.1; ölçü-miktar bildiren kelimeleri %1.2; hayvan adları ve ilgili kelimeleri %0.9; zaman kavramıyla ilgili kelimeleri %0.9; kurum-kuruluş ve topluluk adları ile ilgili kelimeleri %0.8; bitki, meyve, sebze, çiçek adları ve ilgili kelimeleri %0.8; tabiat ile ilgili kelimeleri %0.8; Arapça-Farsça yapıdaki tamlamaları %0.7; vücut bölümleri ve organ adlarını %0.6; hastalık adları ve ilgili kelimeleri %0.3; renk adları ve ilgili kelimeleri %0.3; cevher adları, değerli taşlar ve ilgili kelimeleri %0.2; gök bilim ile ilgili kelimeleri %0.1 oranında kullanmıştır.

Görüldüğü gibi Arık isimler alanında oldukça farklı çeşitteki kavramları kullanıyor. Bunlara bakıldığında en önemli oranı %8.9'luk oranla yer-yön bildiren kelimeler, %8.5'lik oranla kişilerin ömür, nitelik ve karakterleriyle ilgili kelimeler, %8.3'lük oranla ev, giyim, yaşam, sosyal hayatla ilgili kelimeler, %4.9'luk oranla kişi adları, %4.6'luk oranla varlıkların durumunu ve niteliklerini belirten kelimeler, %4.5'lik oranla yazı, ilim, sanat ve felsefe ile ilgili kelimeler takip ediyor. Bu durum yazarımızın dünyaya bakış açısını yansıtmaya bakımdan dikkate değer. Remzi Oğuz Arık'ın incelenen eserlerinin merkezini "insan" teşkil ediyor. Bu "insan" çevresinden soyutlanan bir görünüm çizmekten çok sosyal hayatla, yaşadığı yerle ve o yerin tarihiyle bütünleşen bir özellik gösteriyor. Yazarın arkeolog kimliğini hemen hemen bütün eserlerde görmekteyiz. Bir coğrafya anlatılırken o yerin en eski dönemlerdeki isimleri sıkça tekrarlanmaktadır. Yazı, ilim, sanat ve felsefe ile ilgili kelimelerin sık kullanımı Arık'ın yazar ve fikir adamı olan boyutunu ön plana çıkarıyor.

Eserlerde yabancı kaynaklı sözcük kullanımının çok fazla olmadığını görüyoruz. Özellikle Arapça-Farsça yapıdaki tamlamaların kullanım oranının düşük olması Arık'ın "millî" anlayışını yansıttığını düşünüyoruz. İngilizce-Almanca-Fransızca sözcüklerin orijinal halleriyle kullanılmasını yazarın Batı'da aldığı eğitimin yansıması olarak değerlendiriyoruz.

İkinci temel alan olarak belirlediğimiz fiillerde 2393 farklı fiil kullanılmıştır. Bu fiillerin %13.6'sı basit ve türemiş, %11.4'ü birleşik fiildir. Bu da bize fikirleriyle önemli bir yere sahip olan Arık'ın fikirler kadar harekete de önem verdiğini göstermektedir.

İçinde yerel söyleyişlerinde bulunduğu sade bir dil kullanan Arık'ın yazılarında ve konuşmalarında öncelik verdiği ve sıklık sayısı bakımından ön sırada gelen ilk 100 kelime fikir yapısının da ipuçlarını sunmaktadır. Seçtiğimiz ve yukarıda sıraladığımız, sıklık sayısında ilk 100 kelimenin % 20'luk diliminde yer alan ilk 40 kelime şöyledir:

ve[2564], ol-[1957], o[1494], gibi[836], için[781], insan[672], millet[608], kendi[605], ile[573], iç[564], yer[559], her[542], ne[518], yap-[484], zaman[464], kadar[463], gör-[437], tarih[435], ver-[422], iş[389], gel-[383], bulun-[381], daha[378], kal-[370], hâl[369], çok[352], dünya[351], şey[346], başka[333], de-[332], devir[328], bil-[320], cemiyet[318], var[317], sonra[317], iste-[313], değil[306]. al- [303], fakat[284], Augustus[284]

Remzi Oğuz Arık cumhuriyetin kuruluşuna tanıklık etmiş, "Bugün Anadolu için ne yaptın?" sorusunu hayatının merkezine koymuş, pek çok alanda vatanını bir adım daha ileriye götürebilme aşkıyla hareket eden Türkiye'nin ilk arkeoloğu, önemli bir mütefekkeri, yaşadığını en sade ve ayrıntılı biçimde kalemine yansıtan yazarı ve değerli bir politikacıdır. Böylesine değerli bir şahsiyetin kelime kadrosu yahut söz varlığının bilinmesi, farklı açılardan bu söz varlığının incelenmesi Türkçe açısından çok önemli bir hizmet olacaktır.

KAYNAKÇA

ARIK Remzi Oğuz, **Coğrafyadan Vatana**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1983.

ARIK Remzi Oğuz, **İdeal ve İdeoloji**, Hareket Yayınları, İstanbul 1967.

ARIK Remzi Oğuz, **Meseleler**, Hareket Yayınları, İstanbul 1974.

ARIK Remzi Oğuz, **Türk İnkılâbı ve Milliyetçiliğimiz**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1981.

ARIK Remzi Oğuz, **Türk Gençliğine**, Hareket Yayınları, İstanbul, 1968.

ARIK Remzi Oğuz, **Türk Sanatı**, Dergah Yayınları, İstanbul 1975.

ÇONGUR H. Rıdvan, **Remzi Oğuz Arık Armağanı**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1987.

ÇONGUR H. Rıdvan, **Remzi Oğuz Arık**, Ankara 1989.

DOĞAN Aksan, **Her Yönüyle Dil-Ana Çizgileriyle Dilbilim**, TDK Yayınları, Ankara 2009.

DOĞAN Aksan, **Türkçenin Söz Varlığı**, TDK Yayınları, Ankara 1997.

ERGÜZEL M. Mehdi ve AYDIN Ayşe, *Hamdullah Suphi Tanrıöver'in Eserlerinin Söz Varlığı Üzerine*, Bir Fikir Hareketinin Yüz Yılı Türk Ocakları Uluslararası Sempozyumu, İstanbul,2013.

ERGÜZEL M. Mehdi, **Dil ve Kültür Üzerine Yazılar**, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul 2007.

SEFERCİOĞLU Necmeddin, **Remzi Oğuz Arık**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.